

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 33.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Respondeo, argumentum hoc monstra potius parere, quam fiduciales actus. Fiducia enim, & fortitudo sunt non modo actus, sed etiam habitus diverſi. Fiducia est ſpes firmior, virtus Theologica, ut docet D. Thom. 2. 2. q. 17. & deinceps. At fortitudo eſt alia virtus moralis, qua illa quae impediunt, ſecundum rectam rationem propelluntur. Timorem & audaciam moderatur, in magnis periculis, doloribusque verſatur. Ex fide originem vera fortitudo ducit, ſed tamen non eſt cum ſpe confundenda. Ipi ſeculari fortitudinem a ſpe diverſam faciunt.

At fides aſſenſus ſua non expellit timorem: imo vel maxime qui enim credit Deum veracem, bonum, in tribulatione praſentem, auxilia pollicentem, mercedem promittentem, fortiſſime obire pericula, ſuſtinere tormentata poteſt.

Monſtrum vero novum eſt, quod ait fidem generalem per fiduciam & per differentiam. *οὐκ ἔστιν ἡ πίστις ἡλικία*, quae dicitur fides iuſtificans.

Si fides eſt generalis virtus, vna ſpecies vero fides iuſtificans, & fiducia eſt differentia, quae ergo alia ſpecies oppoſita eſt, niſi fides, quae eſt in intellectu, & aſſentitur credendis? Hoc ſi ita eſt, fiducia non eſt actus fidei. Nam differentia alicuius ſpeciei, quae rem conſtituit, non eſt actus illius, ſed ad intimam eſſentiam pertinet. Quod ſi eſt duplex fiducia habitualis, & actualis.

Ergo actualis ab habituali fiducia procedit, non ab alia fide niſi mediate, at fiducia habitualis eſt integer habitus, non ſola differentia. Stolidi igitur fiducia vocatur differentia fidei iuſtificantis, ſp. eſt fiducia iuſtificans; fides enim & iuſtitia eadem illis ſunt. Perinde enim loquuntur, ac ſi dicerem, Hominem eſſe hominis differentiam.

Integer vero ſpecies dici differentia non poteſt. Quod ſi fides generalis eſt virtus, quae contrahitur, ad fiduciam ſpecialem, ſeu fidem iuſtificantem, vel eſt in intellectu, vel in voluntate. Si in voluntate, non poteſt diſtingui, a fide ſpeciali. Si in intellectu, non poteſt praedicari de fide, quae eſt in voluntate.

VERSUS 33.

Quaerite ergo primum regnum Dei, & iuſtitiam eius, & haec omnia adiucentur vobis?

QUESTIO I.

An liceas mercedem intuitu bene agere?

S. 1. Argumentum Chriſti nec inſtantiam, nec calumniam patitur. Quaerere nos iubet regnum Dei, de eo ſollicitos eſſe, omnes vires eo intendere, cetera aut adiucentia eſſe.

Non ergo peccatum eſt laborare, bene agere, ut regnum celorum conſequamur. Videri poteſt Bellam lib. 1. de iuſt. c. 8. Reſponderet Pareus, non licere bene operari intuitu mercedis debita, ſed indebita: ut regnum Dei, ſit hereditas filiorum, non ſtipendium ſervorum. Verum ſponte ſuos fallit. Quaerimus enim regnum Dei non operibus ſimpliciter debitum, ſed operibus ex mera gratia promiſſum; ideoque ut debitum. Omne enim promiſſum cadit in debitum. Nec diu-

na Maieſtate abutimur, cum ad noſtram felicitatem Merces debita, quia do quam vti nobis eius gloria ſemper celebretur, promiſſa. deſideramus. Reliqua auctaria ſunt, & *προσέτιμα*. Ita Salomoni Sapientiam petenti, opes & gloria adiucentur.

§. 2. Iuſtitia intelligitur non regni, *βασιλείας*, ſed *δεσ*; Nam in Graeco eſt *δικαιοσύνη δεσ*. Iuſtitia ergo eſt, quam Deus ab homine poſtulat, quam probat, Ioan. 6. 28. vocantur opera Dei. Non eſt iuſtitia imputativa, illa enim ut aduerſarii docent, non quaeritur, ſed creditur ad eſſe.

Muſculus ſane Caluiniſmus ad veram iuſtitiam refert, quae eſt i. Cor. 6. Gal. 5. Qui talia agunt. Ephel. 5. Nec fornicator, nec avarus regnum Dei poſſidebunt. Veram ergo iuſtitiam vocat, cum ad ſunt contraria illis vitiis virtutes.

§. 3. Non igitur opus *εὐσέλειος* *δεσ* *αὐτοῦ*, in craſti-num reponere, unde theſaurus dicitur. At ſi in craſtinum non oportet eſſe ſollicitum, quando minus in multos annos? Cur vnus annus ſollicitudinem multorum ſubit annorum, quos nunquam habiturus eſt? Haec ſumma eſt vite miſeria de futuro torqueri. *βίος* inquit Graecus Sapiens: *ὁ βίος ἀνθρώπου βίος ἀνθρώπου*. Vita vere non eſt vita, ſed miſeria.

§. 4. Malitias apud Graecos pro vexationibus & leſuris poni teſtatur Tertullianus lib. 2. contra Marcionem.

Ut plane ſupernacua ſit Bezae reprehensio, qua noſtrum abſurditatis accuſat, cum videat eum potuiſſe Graecos & Hebraeos imitari, & vocabulum non vltimum uſurpare. Tertullianus ſane ita locutus eſt. lib. 2. contra Marcionem cap. 24. Et quia Marcion defendit a-Malitia borem bonam malos quoque fructus non licere producere, ſed *κακία* malitiam tamen nominavit, quod optimus non capit, nunquid leſura alia interpretatio ſubeſt etiam earum malitiarum intelligendarum, quae poſſunt & in optimum decuriſſe. Subeſt autem. Dicimus denique malitiam nunc ſignificari, non quae ad naturam reſigatur creatoris quaſi mali, ſed quae ad poteſtatem quaſi iudicis, ſecundum quam enuntiari. Ego ſum qui condo mala. Et: Ecce ego mitto in vos mala, non peccatoria, ſed vltoria quorum ſatis diſtinximus infamiam, ut congruentium iudici: Sicut autem licet mala dicantur, non reprehenduntur in iudice, nec bono nomine ſua malum iudicem oſtendunt: Ita & malitia haec erit intelligenda nunc quae ex illis malis iudicariis deputata, cum ipſi competat iudici; Nam & apud Graecos interdum malitia, pro vexationibus & leſuris, non pro malignitatibus ponuntur, ſicut & in iſto articulo.

Teſtis eſt etiam Hieronymus *κακία* pro *κακώτερος* accipi, nec video cur noſter reprehendatur quod dixerit malitiam dici, cum Varro, Plinius, alii laudentur, quod dixerint: malitiam Caeli & ſoli. Nonnulla eſt in lectione diuerſitas ut habet Lucas Brugenſ. in notis ad Graecum, in vulgatis *μετὰ τὴν κακίαν*. Haec vulgariſ eſt Lectio Graecorum codicum, cuius ſenſus: Cura-bit ſua, ſollicitus erit de ſuis. Eſt porro alia in codice victoriano, cuius in commentatio meminimus: *μετὰ τὴν κακίαν* *κακίαν* ſollicitus erit ſibi ipſi, quae videtur veteris interpretis fuiſſe, quin & veterum Patrum, Cypriani, cum in orationem Dominicam, tum lib. 3. ad Quirinum ca. 11. & Auguſtini lib. contra Adimantum c. 4. quorum verſio habet: Nam craſtinus dies ipſe cognabit ſibi.

Atqui ſenſus lectionis idem vnus eſt vtriuſque.

M

CAPVT

Adami Conzen in Euang. Tom. I.